

ТРИ ЦЕНТИ в З. А. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BRgan 4-0507 — Тел. У. Н. Союз: BRgan 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СЛІДЧИЙ СУД ПЕРЕГЛЯДАЄ ШПИГУНСЬКУ ФІЛЬМУ

Федеральна велика судейська лава в Нью Йорку, яка просліджує діяння комуністичних провідників, розглядає теж і мікрофільми, передані конгресовій комісії неамериканських діячів Віткером Чемберсом. На ній є висвітлені документи, забрані з департаменту стеїту в 1938 р. для передачі советським шпигам, як це доводить Чемберс. Перед слідчим судом має силати теж свідчення конгресмен Річард Н. Ніксон, діючий голова комісії. Його свідчення має ствердити правдивість самої фільми.

Заки ще суд в Нью Йорку дістає до перегляду фільму, конгресова комісія оприлюднила в неділю 12 інших документів, переданих їй Чемберсом. Між документами є один, який вказує на підпис оригінального документу власноручним письмом Алджера Гіса, колишнього високого урядовця секретаріату стеїту. З мікрофільми комісія оприлюднила тільки один документ. Він вказує на посунення японцями своїх військ в Китаю в 1938 р., як про це звітливо американський консул в Тейн-тау департаменту стеїту для вжитку департаменту війни у Вашингтоні.

З інших документів, які оприлюднила комісія, шість документів є копіями телеграм, висланих строго довірливо американським м. б. а. с. до Ф. Р. Г. В. В. Бултон і амбасадором до Японії, Джозефом Гроу. Загалом має бути оприлюднено тільки 60 документів із 65, бо деякі ще тепер можуть становити загрозу для безпеки Америки. Інші документи вже не становлять загрози, хоч могли становити в 1937-38 р., коли були вислані до Вашингтону.

Зміст оприлюднених документів вказує на положення в різних країнах, як на Далекому Сході, в Японії, в Англії, Австрії, Німеччині. Після оприлюднення документів Алджера Гіса, якому Чемберс закидає, що то він забрав і переписав їх для вжитку шпигів, заперечив, наче б то він мав з тим щонебудь до діла. Водночас із оприлюдненням документів видав журналу „Тайм“ оприлюднили, що Чемберс, як старший редактор цього магазину, зрезигнував із свого становища. В результаті каже Чемберс, що він прийняв становище редактора в 1939 р. як бувший комуніст, а не згадував нічого про шпигунство. Він діставав по \$30,000 платні річно.

СТАНОВИЩА КАБІНЕТНИХ СЕКРЕТАРІВ БУДУТЬ ПЕРЕМЕНЕНІ НА КОМІСІЇ

Вашингтон, 12 грудня. — Комісія Гувера, яка випрацює плани реорганізації виконавчого уряду, вийшли з внеском, щоб перемінити становища секретарів кабінету на високі секретаріати в формі комісій. Крім того Гуверова пропозиція домагається координації закордонної політики до внутрішньої. Звіт Гуверової комісії буде предявлений до одобрення конгресові після Нового Року. Для спонукання реформи адміністрації комісія вказує на існування 33 міждепартаментових комісій і 142 таких же підкомісій, які мають до діла з закордонними справами, однак нема ніякої адміністративної машини, яка зв'язувала б ці комісії з Білим Домом та з внутрішньою політикою адміністрації. Гуверова комісія пропонує створення окремого виконавчого секретаріату, який постійно плануватиме засідання кабінету для порозуміння в таких справах, які приходять до вирішення у всіх ділянках національного життя.

Новий „Голос“ мав би підтримувати закордонну політику

Вашингтон, 12 грудня. — Злучені Держави мусять розвинути Заморську Інформаційну Службу яка б одверто підтримувала закордонну політику уряду — до такого висновку прийшла Інституція Брукінгс. П. звітник, Чарлс А. Тамсон

твердить, що американські зобов'язання стали так широко розгалужені, що тепер уже неможливе наладувати закордонні відносини старосвітськими методами, тобто дипломатією й економічними та військовими засобами. Під теперішню пору треба використати кожний засіб, який тільки є доцільний. Навіть передача до відома закордону самих культурних американських справ, як це робить радіо-а програма „Голос Америки“ не є вже достатньою, твердить Тамсон.

Тамсон був під час війни урядовцем Військової Розвідної Служби, тому він розуміє значення пропаганди. Він радить не обмежувати „Голосу“ до вістей з самих приватних інформацій, але використовувати всі джерела, отже й урядові. Це було б приверненням колишньої Заморської Військової Інформації у зміненій формі, яка була б доцільною на такий час, як тепер, що „не є ні миром, ні війною“ твердить Тамсон.

ПЕРЕДУМУЮТЬ НАЛАДНАТИ ВІДНОСИНІ МІЖ КОСТАРИКОЮ І НІКАРАГУОЮ

Вашингтон. — Рада Організації Американських Держав радить шість годин над способами для наладнання відносин між середньо-американськими республіками, а це між Нікарагуою й Костарикою. За звіт-домленням з Сан-Хосе, Нікарагуа почала наїзд на Костаріку.

На підставі договору з Ріо де Жанейро Рада Організації Американських Держав має за обов'язок полагоджувати спори між американськими державами. Головою Ради є тепер аргентинець, Енріке Коромінас. Він скликав засідання на домагання амбасадора Костаріки. У засіданні бере участь представник З. Д. А. Пол С. Данієлс. Після шістьгодинних нарад рішено їх перервати, а наступне засідання відбудеться у вівторок 14 грудня.

ГРАТУЛЯЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРА КАНАДИ ДЛЯ П-НІ КІСЛІВСЬКОЇ

Оттава, Канада. — Державний секретар Канади переслав п-ні Олені Кіслівській гратуляції з приводу її вибору головою Світового Федеративного Українського Жіночого Організації. В гратуляційній телеграмі м. і. сказано: „Канада дуже багато скористала з руху багатьох людей українського походження до цієї країни і ми переконані, що після поселення тут їм не забере багато часу при звичанні до нового оточення і вони, як група, повністю включилися в національне життя цієї країни“.

ПАНИ ПАВЛИКОВСЬКА ЗАПРИСПИШЕННЯ АПІКАЦІЇ НА ПЕРЕСЕЛЕННЯ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ

Бруклін, 12 грудня. — Під час своєї промови на вічу в Українським Народнім Домі в Брукліні Ірина Павликівська, делегатка Об'єднання Україн- (Докінчення на стор. 3-тій).

ПРИЙНЯТО ДЕКЛАРАЦІЮ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Париж, 13 грудня. — Генеральна Асамблея О.Д. минулої п'ятниці ввечері прийняла остаточно текст Декларації Людських Прав, над встановленням якого працювали кілька років всілякі комісії. Текст декларації в дослівному українському перекладі надрукований на другій сторінці в цьому числі „Свободи“. Декларацію прийнято більшістю 48 голосів. Проти декларації ніхто не поважився голосувати, натомість від голосування здержалися Советський Союз і його сателіти, Савдівська Арабія та Південно-Африканський Союз.

Великий політичний процес проти здогадних членів О. У. Н. в Чехословаччині

ДЕРЖАВНИЙ СУД В ПРАЗІ РОЗГЛЯДАЄ ЧЕРГОВУ СПРАВУ У.П.А.

(Власна кореспонденція „Свободи“)

Прага, 8 грудня. І.К. — Ще не притих відгомін після смертного присуду на чотирьох воїнів УПА, ниданого державним судом в Братиславі, як уже почалася тут нова скажена акція проти українців, тим разом у зв'язку з другим великим політичним процесом, сумнівається, що цей процес відштовхується з виразного наказу Москви та з виразною метою злизувати ще останні залишки української греко-католицької церкви. На тему заповіданої судової розправи, місцеве комуністичне „Руде Право“ з 2-го грудня пише: „Після процесу проти чотирьох бандерівців у Братиславі, який закінчився справедливим присудом смерті, в найближчих днях почнеться перед державним судом в Празі процес проти цивільних організаторів бандерівської сітки в нашій державі. Першим обвинуваченим є греко-католицький священник Павло Гучко. Його парафія в Празі І., Королева вулиця число 1, була осередком української протидержавної діяльності. Далі перед судом стануть українці Григорій Буранчик, якого о. Гучко зробив своїм дяком, адвокат д-р Іванчо та інші. Сьогодні українська бандерівська організація служить західним імперіалістам. Досі ми чули тільки про українську військовою організацію, яка минулого року намагалася і в нашій країні викликати революцію. Виявляється, що військової відділі УПА, т. зв. сотні, підлягають цивільній сітці. На чолі такої сітки в Чехословаччині стояли від 1945 року власне о. Гучко і Буранчик. До їх розкриття прийшло завдяки арештування бандерівського кур'єра Зіліньського, що був в дорозі до своєї централі в Мюнхені та який при переході кордону попав в руки наших властей. Він, як і всі інші його співники, не хотів нічого зізнати, але при ньому знайдено дуже важні матеріали від українських повстанських організацій в Україні та листа від греко-католицького декана в Кракові, д-ра Граба. Між іншим, там була теж адреса о. Гучки в Празі. Негай-но після того в нього переведено трус і при цій нагоді (Докінчення на стор. 3-тій)

ЗАКІНЧЕНО СЕСІЮ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ О.Д. В ПАРИЖІ

Париж, 13 грудня. Вчора, в 6-й годині ввечері, закінчилася в Парижі перша сесія Генеральної Асамблеї О.Д. на європейському континенті. Сесія мала б знову початися у Флоринг Медов в Нью Йорку, правдоподібно в дні 5-го квітня чергового року. Сесія в Парижі закінчи-

ЧОРЧІЛ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЗНАННЯ ІЗРАЕЛЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ІСПАНІЇ ДО ОД.

Лондон, 13 грудня. Минулої п'ятниці в британському парламенті забрав слово на тему закордонної політики той країн бувший прем'єр і теперішній керівник консервативної опозиції, Вінстон Черчилль. У відповідь на попередні твердження секретаря закордонних справ, Ернеста Бевина, Черчилль виділює три головні заперечення лейбуристської закордонної політики: він домагався погодитися з новим положенням в Палестині та признати державу Ізраїль, домагався негайно припинити дальший розбір не-воєнної індустрії в Німеччині та висловився в користь прийняття Іспанії до Організації О.Д. своєї домагання він підтримував відповідними аргументами. При цій нагоді Черчилль виявив, що вершком його дружніх відносин до Советів був лист до Сталіна в 1945 році, в якому він інформовав советського інструктора про мирний пропозиції Гітлера та про цілий ряд інших важливих справ. Черчилль скінчив на Советів всю вину і відповідальність за теперішнє напруження в світі.

РІШЕННЯ О.Д. В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ

Париж, 13 грудня. Напередодні відкриття своєї сесії, Генеральна Асамблея О.Д. ухвалила минулої суботи підтримувати спільно Американкою і Британією резолюцію, яка передбачає створення окремої три-членної комісії О.Д., що матиме за завдання довести до остаточного замирення в Палестині. Проти резолюції голосували советські і арабські країни.

КРИТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ В КИТАЮ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

Нанкінг, 13 грудня. Критичне положення в Китаю, винтворене останніми успіхами комуністичних військ, дальше загострюється. З фронту повідомляється про цілий ряд дальших успіхів комуністів, що на південь від Сучова оточили більші урядові сили та щораз більше загрожують Нанкінгові. Китайський уряд в останньому поширив військовий стан практично на всю свою територію, наказуючи рівночасно основні розшуки за комуністичними агентами.

ІТАЛІЙСЬКА ЗГІДЛИВІСТЬ ЩОДО КОЛОНІЙ

Париж, 13 грудня. Справу італійських колоній відкрито до чергової сесії О.Д., не маючи вигляду на можливість вирішення цієї справи поспіхом. Рівночасно з американського боку заявляють, що італійський представник у Вашингтоні мав поінформувати американський уряд про згідність Італії на те, щоб Британія задержала адміністрацію Кирінаїки, якщо Італії признається подібний мандат в Триполітанії.

ПАПСЬКЕ ВІЛАСЛОВЕННЯ ДЛЯ ФРАНКА І ІСПАНІЇ

Рим, 13 грудня. Папа Пій прийняв вчора на аудієнції нового еспанського амбасадора, Іоакіма Руїса Хіменеса, і при цій нагоді виявив великі симпатії до еспанського народу і до теперішнього уряду та передав їм апостольське благословення.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-5882.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Бок 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СИЛА, ХОЧ НАРАЗІ
ТІЛЬКИ МОРАЛЬНА

Хоч наради Асамблеї Об'єднаних Держав, що відбулися в Парижі, не полагодили багато важких справ, які входили в програму цієї сесії, проте вони такі стали історичними. Зрозумімо це, коли знайдемо, чим є Асамблея О.Д. Вона не є на міжнародному політичному рівні, чим є парламент у демократичній країні. Вона щойно в будучині ним буде, коли обмежиться привілей, прислугуючи великим потугам в Раді Безпеки Об'єднаних Держав, а зокрема коли буде знесено вето цих потуг, яким, як відомо, постійно послуговується Кремль. Асамблея Об'єднаних Держав виглядає в теперішньому стані радше на міжнародне дискусійне поле ніж на законодавче міжнародне тіло. Проте її голос та її ухвали мають велику моральну силу в світі, так, що важко якогось народові чи якійсь владі їх легковажити. Не легковажати собі цього навіть кремльські диктатори. Вони тільки при дебатах над різними законопроектами настоюють на такій амплі, що ніщо не означає ніякої свободи та безпеки людини й народам не дає. Та їм це рідко вдається.

Маючи ці речі на увазі можна щойно тоді добре оцінити і зрозуміти цілу вагу тих справді епохальних та історичних міжнародних законів, що ухвалені в Парижі Асамблеєю Об'єднаних Держав, а якіми є Конвенція в справі народобствства та Декларація прав людини. Представники Кремля пробували давати дурнів і вставляли такі поправки, з яких виходило б, що коли йде про народобствство чи охорону людських прав, то це відноситься тільки до фашизму та нацизму. Ця хитра гра їм не вдалася, хоч мали до діла з ворогами фашизму та нацизму. А не вдалася тому, що ці вороги фашизму і нацизму є водночас і ворогами більшовицького диктатуру, якого ініціатором, виконавцем та репрезентантом є Кремль. Очевидно, СРСР, Союз, враз зі своїми сателітами, може не ратифікувати законів, ухвлених Асамблеєю Об'єднаних Держав, або може їх ратифікувати, а проте їх не придержуватися, чи їх виконувати на різні лади саботувати. Як не одне, то друге певно станеться. Проте вістка про міжнародні закони про охорону прав людини і життя народів та різних етнічних, расових та релігійних груп згодом дійде до людей та народів, що є в ярі Москви і це може стати новим ферментом у боротьбі з московським тоталітаризмом.

Об'єднані Держави не мають сьогодні такої ефективної сили, якою можна б змусити держави виконувати навіть такі міжнародні зобов'язання, на які вони дають самі згоду, будучи членами Об'єднаних Держав. Подібно буде наразі й з тими епохальними міжнародними законами, що обіймають народобствство й права людини. Але нині чи завтра мусить прийти кінець залишка варварства, як і мусить зникнути злочини диктатури та тоталітаризму. Тоді вже буде чисте поле для засіву тих благородних ідей, що лягли в основу Конвенції про народобствство і Декларації Прав людини. Щойно тоді буде можна теж надіятися і добрих жив. Наразі же снігом покрита земля, хоч уже продираються весняні проміння. Коби тільки зник сніг! Та сам він не зникне, а треба його викисти. Об'єднані Держави цього зробити не можуть. Вони можуть наразі тільки проголошувати високі засади, що заповідають весну і літо.

М. Бродович.

ЧУЖИНОЮ

32)

Втечу цих вибранців було приготовано пильно. Було зібрано поважну, як на словесні відносини, суму, щоб підлатити в разі потреби сторожу та дістати поміч від відомих нам певніших кемських селян. Втеча мала відбутися на лешетах, які треба було купити чи вкрасти і заховати до сприятливої погоди. Такою уважалося сніговію, що негайно покрила б всі сліди по втікачах та унеможливила б погоню за ними навіть і з стежками псами. Така сніговія неслась звичайно з собою небезпека й для самих втікачів, але від снігу та зими можна було знайти захист в лісі, від сторожі ж не можна було ніде заховатися ж. Втеча до Фінляндії була

Текст Універсальної Декларації Людських Прав

ухваленій Соціальним Комітетом Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Парижі, дня 7-го грудня та прийнятій Генеральною Асамблеєю дня 10-го грудня 1948.

Соціальний Комітет Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, на своєму засіданні дня 7-го грудня в Парижі, ухвалив остаточний текст універсальної Декларації Людських Прав. В п'ятницю, дня 10. грудня декларацію прийняла Генеральна Асамблея. Текст ухвалені і прийняті декларації в дослідному українському перекладі з англійської мови звучить:

ВСТУП.

Тому, що признання природної гідності та рівних і незаперечних прав всіх членів людської сім'ї є фундаментом волі, справедливості і миру в світі;

Тому, що нехтування та зневага до людських прав дає в результаті варварські вчинки, які грубо отяжили сумління людського роду та коли заповіді не прийшли до світу, в якому людська істота повинна втілювати свободу слова і віри та свободу від страху і недостатку, як найвище прагнення звичайного народу;

Тому, що це є істотне, якщо людина не має бути змушена вдаватися до повстання як останнього засобу проти тиранії і гніту, що людські права повинні захищатися постановами закону;

Тому, що це є істотним для сприяння розвитку дружніх відносин між націями;

Тому, що народи Об'єднаних Націй в Чартері знову повторили свою віру в основні людські права, в гідність і вартість людської особи та в рівні права чоловіків і жінок і вирішили сприяти соціальному прогресу і поліпшенню рівня життя в більшій свободі;

Тому, що держави-члени самі зобов'язалися, при співпраці з Об'єднаними Націями, сприяти універсальному поширенню та респектуванню людських прав і фундаментальних свободностей;

Тому, що загальне розуміння цих прав і свободностей є найважливіше для повного здійснення цих зобов'язань, отже тому

Генеральна Асамблея

проголошує цю Декларацію Людських Прав, як загальний рівень досягнення всіх народів і всіх націй, з метою, що кожна одиниця і кожний суспільний орган, постійно маючи на думці цю декларацію, навчанням і вихованням повинні змагатися до сприяння пошані до цих прав і свободностей та при допомозі прогресивних державних і міжнародних засобів забезпечити їх універсальне і дійсне визнання та зберігання, як між самими народами держав-членів, так і між народами

територій під їхньою юрисдикцією.

Стаття 1.

Всі людські істоти народжуються вільними і рівними в гідності і правах. Вони наділені розумом і сумлінням та повинні діяти у відношенні одне до одного в дусі братерства.

Стаття 2.

Кожному належать всі права і свободності, встановлені в цій декларації, без будь-якого роду різниці, такої як раса, краса, стать, мова, релігія, політична або інша думка, національне або соціальне походження, майно, народження або інший стан.

Стаття 3.

Встановлені в цій Декларації права стосуються однаково теж до всіх мешканців мандатних і несамоурядних територій.

Стаття 4.

Кожний має право на життя, вільність та на особисту безпеку.

Стаття 5.

Нікого не можна задержувати в невольничстві або рабстві; невольничство і торгівля невольниками повинні бути заборонені в усіх їх формах.

Стаття 6.

Нікого не сміється піддавати тортурам або жорстокостям, нечеловіччю або негідній поведінці або покаранню.

Стаття 7.

Кожний має право на визнання його скрізь як особи перед законом.

Стаття 8.

Усі є рівні перед законом і їм без дискримінації належить однаковий законний захист. Усі мають право на однакову охорону проти будь-якого неадекватного ставлення в порушенні цієї декларації та проти будь-якого спонукування до такого неадекватного ставлення.

Стаття 9.

Кожний має право на ефективний протизахист компетентного кримінального суду за вчинення, які порушували б фундаментальні права, признані йому конституцією або законом.

Стаття 10.

Нікого не повинен бути предметом довільного арешту, притримання або вигнання.

Стаття 11.

Кожному в повній рівності належить справедливе і публічне пересудження незалежним і безстороннім трибуналом для визначення його прав і зобов'язань та будь-якого обвинувачення його за злочин.

Стаття 12.

1. Кожний, кого обвинувачують в каральному злочині, має право, аби його вважалося за невинного, як довго його вина не буде згідно зі законом доведена в публічному суді, на якому він має всі конечні гарантії для своєї оборони.

2. Нікого не сміється вважати винним будь-якої каральної провини на рахунок будь-якого вчинку або недовіря, який не творив каральної провини

в розумінні кримінального або міжнародного права в тому часі, як він був повновладний. Теж не повинна бути наложена тяжка кара ніж та, що належала в тому часі, коли каральна провина була повновладна.

Стаття 13.

Нікого не повинен бути предметом довільного втручання в його приватні родинні і домашні справи та кореспонденцію, ані нападів на його честь і репутацію. Кожний має право до законного захисту перед таким втручанням або нападками.

Стаття 14.

1. Кожний має право на вільність рухів і мешкання в кордонах кожної держави.

2. Кожний має право залишити будь-яку країну, включно з його власною, та повернутися до своєї країни.

Стаття 15.

1. Кожний має право шукати і користуватися в іншій країні притулком від переслідувань.

2. Це право може не стосуватися у випадку переслідування, яке справді виникає з не-політичного злочину або з вчинку, суперечного до цілей і принципів Об'єднаних Націй.

Стаття 16.

1. Кожний має право на національність.*

*) Англійське поняття nationality відповідає українському про державну приналежність. Українське поняття національності відповідає англійському race (раса).

2. Нікого не може бути довільно позбавлений своєї національності і нікому не можна відмовити права змінити його національність.

Стаття 17.

1. Чоловіки і жінки в повному віці, без будь-якого обмеження щодо раси, національності (державної приналежності) або релігії, мають право одружуватися і закладати сім'ю. Їм прислугують однакові права щодо одруження, під час одруження і щодо його розв'язання.

2. Подружжя можна закласти тільки при вільній і повній згоді наречених.

3. Сім'я є природною і фундаментальною групою організації суспільності і їй належить охорона з боку суспільства і держави.

Стаття 18.

1. Кожний має право до власного майна, сам або в спілці з іншими.

2. Нікого не можна довільно позбавляти його власності.

Стаття 19.

Кожній має право на свободу думки, сумління і релігії, це право включає вільність змінити свою релігію або віру і вільність чи то самому чи то разом з іншими та публічно або приватно виявляти свою релігію або віру вченням, практикою, культом і обходом.

Стаття 20.

Кожний має право на свободу думки і вислову; це право включає вільність мати свою думку без втручання та шукати, одержувати і передавати будь-якої інформації та ідей при допомозі будь-яких засобів і без огляду на кордони.

(Докінчення на стор. 3-тій).

За тривкі пам'ятники

Д-р Іван Німчук.

Від Редакції "Свободи": Помістивши надіслану нам з Канади статтю д-ра Івана Німчука, звертаємо увагу на її актуальність на нашому американському ґрунті. Гадаємо, що стаття викличе ширший відгомін серед наших читачів, тому радо дамо місце тим, що захочуть у цій справі висловити свої думки.

Зі "Свободи" довідались українці усього світу поза зазіномкою заназавою (бо "Свобода" — єдиний тепер український національний щоденник у всьому світі) і читають її справді всюди поза мислями більшовицької руки), що американські ветерани українського роду в Шікаго постановили збудувати в Гумбольд-Парку того кількामільйонного міста пам'ятник у честь Тараса Шевченка, щоб таким чином пошанувати пам'ять своїх поляглих в американській армії товаришів-українців. Це дуже щаслива й похвальна думка, тим більше, що проект цього пам'ятника порушено такому мистцеві світової слави, як Александер Архипенко, і стоятиме він у такому місці, попри яке переїздить щоденно тисячі осіб. З приводу цієї постанови шікаговських ветеранів українського роду насуваються нам деякі думки, якими хочемо поділитися з ширшим українським загалом.

Насамперед треба нам твердити, що нема такого народу у світі, який заслуговує на назву культурного, що не старався б залишити по собі тривкі сліди своїх діл, своєї праці. Це бачать сьогодні наші люди всюди там, де вони перебувають між культурними чужинцями. Це бачать теж і в Америці. Знаємо, що англичани, французи, німці та всі інші народи західної Європи, а зі слов'ян спеціально чехи та словаки, збирають пильно свої пам'ятники, будують величаві церкви, музеї, театри, концертні зали, домів на приміщення бібліотек, архівів, цінних творів мистецтва то-що. По містах, містечках і навіть по селах у тих народів повно також окремих пам'ятників і пропам'ятних таблиць, уфундованих на честь славних письменників, національних героїв чи заслужених для даної нації або громади людей, як також на спомин важких подій; що відбилось так чи інакше на житті доточного народу чи місцевості. Хто побував у Німеччині, той мусів бачити в найменшому селі, звичайно біля церкви, пам'ятники чи пропам'ятні таблиці зі списком усіх поляглих того села у війні Німеччини з Францією в 1870/71-рр. та в обох світових війнах (1914/18 і 1939/45). В багатьох місцевостях є такі пам'ятники з точ-

ним списком усіх поляглих ще навіть з Наполеонських війн, а також пропам'ятні таблиці в церкві на спомин заслужених для даної церкви чи громади людей, або морової зарази, великої пожежі, повені чи іншого стихійного нещастя, що навістило були колись ту місцевість. Чим більша місцевість і чим старша церква, тим більше в них найрізноманітніших пам'ятників і пропам'ятних таблиць. Є багато церков, що на їх стінах красуються не десятки, а сотні всяких пропам'ятних таблиць, в яких відмічено чи то заслуги поодиноких громадян для нації і церкви, чи якісь важні події для цілого народу, або тільки для дотичної громади чи для самої церкви.

Читаючи "Свободи" не треба мабуть пояснювати ширше ваги та значення таких пам'ятників чи пропам'ятних таблиць для національного освідомлення та для утривання традицій і поглиблення любови до свого рідного. Це, думаємо, справа для всіх ясна. Це роблять здавна-давна всі культурні народи, те саме повинні робити й ми. Тому застаномося тут тільки над тим, що і як повинні б зробити ми, щоб теж залишити тривкі сліди своєї праці і своїх діл там, де живемо.

Ознакою кожного культурного народу є в першу чергу глибока пошана (культ) поляглих і померлих. Цю справу зачинали у нас розумити годі завдяки живій пропаганді Товариства Охорони Воєнних Могил та його філій вже у краю, де багато місцевостей здвигнули були або приступили до здвигнення пам'ятника чи бодай пропам'ятної таблиці в честь поляглих у першій світовій та в українсько-польській війні. До цієї гарної традиції наважалося і Союз американських ветеранів українського роду в Шікаго, що пам'ять своїх поляглих товаришів в американській армії хоче утривати будуючи пам'ятники в честь Шевченка. Розуміється, що будова такого пам'ятника, що репрезентував би нас гідно перед усім американським світом у Шікаго, це дуже коштотна річ, і не кожна громада може на щось подібне спромогтись. Зате кожна наша громада чи парохія може і повинна спромогтись на те, щоб утривати пам'ять своїх поляглих та учасників воєнних змагань відповідною пропам'ятною таблицею з точним списком усіх доточних осіб та уфундувати її чи в місцевій церкві, чи в Народньому Домі або в іншій українській установі. Оскільки не помиляюсь, то такі пропам'ятні таблиці воляків Другої Світової Війни є в Злучених Державах при кожній українській церкві.

Друга справа — це утривання пам'яті кожного померлого українця чи українки теж відповідним, нехай і скромним пам'ятником. Обов'язком тих, що стояли найближче до особи покійного, подбати про те, щоб на його могилі своя пам'ятник-хрест з тривкого матеріалу, при чому на тому пам'ятнику повинно бути виріте ім'я, прізвище, дата й місце уродження і дата смерті покійника. Поруч напису в українській мові має бути також напис в мові англійській, при чому не завадило б може подати, що померлий (-ла) походить (-ла) з України. Це найкраще зазначити при місці уродження, або додати після імені та прізвища: уроджений в Україні, або просто українець (українка).

(Докінчення на стор. 3-тій).

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИПИСАЛИ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗУ? КОЛИ НІ, ВПІШІТЬ СЕПЧАС!

М. Дурдєла.

МАРА КОМУНІЗМУ

(ОСНОВНИК І РЕДАКТОР КОМУНІСТИЧНИХ УМОВИСТІВ ПРО КОМУНІЗМ).

7)

Комуністична диктатура на Україні.

Комуністичну диктатуру пхнули російські комуністи на Україну на багнетах поваливши уряд незалежної української держави, що повстала після повалення царату. Справді частина робітників на Україні (головно російські та зросійщені) і частина селян, обманена кличем „земля селянам“, помагали російським комуністам, але без збройної сили російського більшовизму комуністична диктатура на Україні не була би загніздилася. Сталося тоді те саме явище, яке після останньої світової війни повернуло тридцять років пізніше мало місце в Польщі, Румунії, Болгарії, Югославії, Угорщині, Чехословаччині.

Чого можна сподіватися від людей, які вірять, що головною справою для них є справа господарства, себто шлункова? Очевидно, тільки грабунку та потоптання всіх духовних вартостей. Україна на думку комуністів (так само як і білих імперіалістів) не може бути самостійною, бо Росія потребує її пшениці, цукру, заліза, вугілля і ін. Це для „історичних матеріалів“ вистарчальне. І саме тому на Україні проявив себе комунізм в своїй найжорстокішій формі.

Навіть припнята на ланцюг собака, хоч як обильно годувана, все хоче з ланцюга зірватися. Навіть вона інстинктивно понад усе цінить свободу рухів. Що ж говорити про людину? Кожна людина, маючи до вибору безжурне, навіть розкішне життя в тюрмі, за замкненими на ключ дверима, або свободу з усіма її небезпеками та непевностями, без сумніву вибере це друге, бо всякий дух прагне свободи.

Прагнення свободи на Україні, вкритий за тюрми комуністичної диктатури, годний і обертій, таке мутне, що більшовизм його приборкати ніяк не в силі. Тортюри, кулі в потилицю, штучно викликаний голод, масові засланні — усі ці й інші диявольські засоби шедро рукою пристосовуються до свободолобних українців вже поверх тридцять літ, і все те надармо. Спротив проти комуністичної диктатури розсаджує неустанно навіть ряди самих комуністів. Всі визначні українські комуністи або були „зліквідовані“ російськими комуністами за національні „ухили“, або вони самі себе зліквідували, бо не були в силі і не хотіли боротись проти українського духа свободи (як Скрипник, Хвильовий і інші).

Скаже якийсь Дмитренко чи Настасенко чи Навізенко з Нью Йорку або Вінніпегу, що це слабодухи не могли видержати, або може, що це слабодухи не могли видержати, або може, що це були „прикриті буржуазні агенти“, яких викрито та зліквідовано.

Ні, братчики. Кожний з них

до якогось часу вірив в комуністичну ідею як в своє святе святе, готовий за неї віддати все.

Скрипник, пустивши собі кулю в лоб, доказав, що не за ласкостями нещасні сидів у комуністичній партії, і що страху перед ніким і перед нічим за своє життя він не мав. Ціляючи в своє чоло, він знав, що рівночасно ціляв в лоб комунізму. Це люди, яких очі відчинились, коли вони стрінулися віч-на-віч зі справжньою, кривавою, мерзкою диктатурою, що мішає все в крові і болоті. Їхня кров і кров мільйонів на Україні це не кров „буржуазних агентів“, не капіталістичних підлітків, а людей боротьби за свободу, людей від станка, плуга і мозольного пера. Ця кров визнає і вас, Дмитренки, Настасенки, Навізенки „to stop, look and listen“, спинитись, глядіти і слухати, а описати добре подумати. Помилитись — це річ людська, але вперто держатись помилки, — це вже скрайна глупота.

Недаром портрет царя Петра І висить біля портрету Леніна в кімнаті Сталіна. (Молодий Рузвельт свідком того). Петра І-шого прозвали „великим“ хіба за те, що він до решти зашморгнув петлю на ший селянства, кинувши їх в багню кріпачства, а при тому зробив Росію „великою“ — територією після поневолення інших народів, великою живостою а не мізком.

В який спосіб під прапором Петра І-шого Росія може йти до комунізму? Роблення Росії „великою“ означає ярмо для інших народів, а для самих росіян розвинути та скріплення духа жорстокого варварства замість духа людськості, спертого на самостійності та мирному співжитті між народами.

Петро І-ший, кажуть, провів вікно для Росії в Європу. Нажаль — тільки вікно, і то ще закрите. Позатим Росія окружена була за Петра І і е окружена за Сталіна непроходимим та непрозорим муром, а поза тим муром Росія дальше дуситься в сморді, у вимарах пролітої як водичка крові як Петром І-шим так і Росифом І-шим. Коли покінчення за поколінням виховуються в умовах оприччини, то стає ясным, чому тих опричників так багато.

Треба тільки дивуватися російській еміграції в Західній Європі і Америці, що вона так мало навчилася на Заході, що вона рівно ж живе дальше духом Петра І-шого і Росифа І-шого, погромщиків як народу російського так і українського.

Що росіяни поза границями советської Росії не в силі підняти понад старий петрівський імперіалізм, то це можна пояснити традиційною інертністю, тупістю деяких російських груп. Видно ще не одного обуха треба, щоб добили до м'якої версти їхнього мізку. Але що українсь-

кий робітник, селянин чи інтелігент може дальше попірати політику Леніна-Сталіна, то це вже скрайній випадок перверзності натури.

За тривкі пам'ятники

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Вкінці справа найважливіша. Багато наших церков та всяких національних установ святкують тепер ювілей з приводу 50-ліття, 40-ліття, 30-ліття чи 25-ліття свого існування. Це справді дуже гарна традиція і її ми повинні плекати всюди. Але, попри все інше, звязане з таким ювілеем, треба нам утривалити таку подію також відповідною пропам'ятною табличкою з тривкого матеріалу, на якій були б виписані всі громадяни-основники, комітети та всі ті, що до будови й розбудови дотичної церкви чи установи так або інакше причинилися. Де тільки можна, там повинна б з нагоди такого ювілею поводитися також відповідна окрема публікація, в якій треба дати докладну історію оснування і діяльності тої церкви чи товариства, що святкують свій ювілей, та ілюструвати її всякими знімками, що вказувала б саме на виконанні ними за означений період пра-

Не треба забувати додати, що в кожній нашій церкві повинні бути уфундовані пропам'ятні таблички з тривкого матеріалу в честь усіх тих священиків (душпастирів), що в ній працювали, розуміється, з точним означенням літ їх праці. Такі таблички треба виконувати так, щоб на них можна було дописувати пізніше імена та прізвища і роки праці дальших парохів чи сотрудників при дотичній церкві. Також усі інші важливі події в житті церкви й парохів, як теж імена та прізвища головних їх ктитерів та благодітелів, повинні бути утривалені на стінах церкви чи то зовні чи знадвору. Все те не тільки приває вірних, але й скріплює привязання до своєї церкви серед усіх мешканців даної місцевості. Ясно, що подібні таблички в честь заслужених діячів даної установи громадян повинні бути уфундовані в наших Народних Домах, в кожній українській установі.

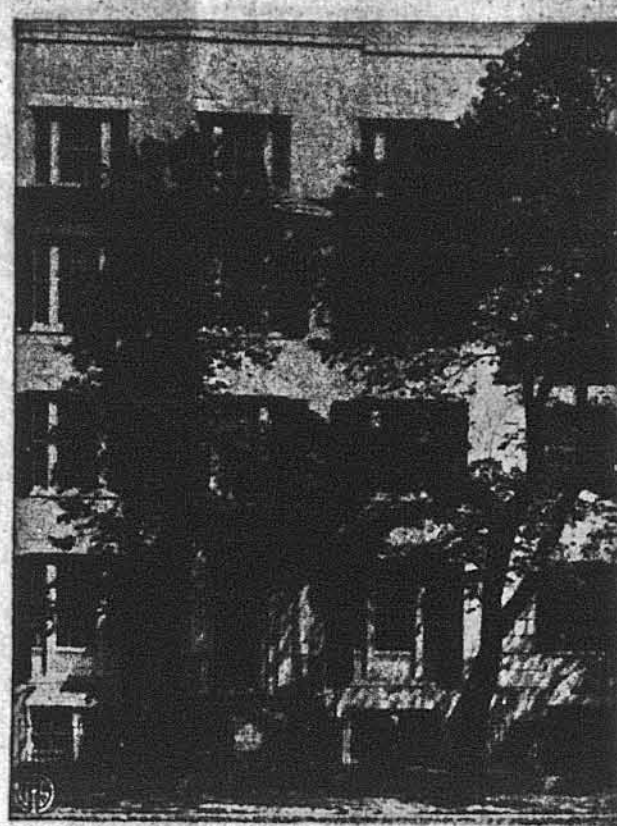
Подобаймо ж за гідне утривалення пам'яті наших полярних, померлих, як теж усіх заслужених для церкви й народної справи українських громадян! Це обов'язок нашої честі, обов'язок і християнський, і національний.

ПАНІ ПАВЛИКОВСЬКА ЗА ПРИСПИШЕННЯ АПКАЦІЇ

(Докінчення зі стор. 1-шої).

сських Жіночих Організацій в Європі, обговорили основні справи допомоги американським українцям для переселення скитальників з Європи до Америки. Вона звертала увагу на необхідність негайного підписування й висилання аплікацій з записанням мешкання й праці через ЗУАДК, щоб використати закон про допущення 205,000 іммігрантів з Європи. Крім пані Павликовської промовляв д-р Тома Воробець, обговорюючи стан українських лікарів підчас переворотів і наїздів на українські землі для рятунку життя й здоров'я українського населення й домагався дальшої подібної акції при допомозі американських українців.

Про засоби допомоги для рятунку Матері й Дитини промовляла Марія Демидчук, після чого переведено збірку, яка принесла понад \$200 від 150 учасників. Олена Лотоцька, голова СУА пояснювала значення Світового Конгресу Українського Жіноцтва і створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Вступну промову вголосила Анна Бодак, яка теж

ТЕМЧАСОВИЙ „БІЛИЙ ДІМ“ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА. Це є „Блер Гавз“, в Вашингтоні, в якому тепер живе президент Труман з родиною. Справжній „Білий Дім“ тепер відновляють, бо вже в деяких місцях валиться.

Текст Універсальної Деклярації Людських Прав

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Стаття 21.

1. Кожний має право на свободу мирних зібрань і об'єднань.

2. Нікого не можна змушувати належати до будь-якого товариства.

Стаття 22.

1. Кожний має право брати участь в уряді своєї країни, посередньо або через вільно вибраних представників.

2. Кожний має право рівного доступу до публічної служби в своїй країні.

3. Воля народу повинна бути базовою влади уряду; ця воля повинна бути виявлена в періодичних і правдивих виборах, що повинні відбуватися на підставі загального, рівного виборчого права і таємниці голосування, або рівноправного процедури вільного голосування.

Стаття 23.

Кожний, як член суспільства, має право на соціальне забезпечення і на здійснення — при допомозі національних зусиль і міжнародної співпраці та відповідно до організації і ресурсів кожної держави — господарських, соціальних і культурних прав, необхідних для його гідності та вільного розвитку його індивідуальності.

Стаття 24.

1. Кожний має право на працю, на вільний вибір zatrudнення, на справедливі і корисні умови праці та на охорону перед безробіттям.

2. Кожний, без будь-якого неонакового ставлення, має право на однакову платню за однакову роботу.

3. Кожний, хто працює, має право на справедливу і корисну винагороду, яка йому самому і його сім'ї забезпечувала б існування достойне для людської гідності, та, якщо потрібно, на додатки з інших засобів соціальної охорони.

4. Кожний має право творити й приступати до професійних спілок для захисту своїх інтересів.

Стаття 25.

Кожний має право на відпочинок та дозвілля, включно з мудрим обмеженням робочих годин та періодичними святами з платнею.

Стаття 26.

1. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

2. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

3. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

4. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

5. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

6. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

7. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

8. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

9. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

10. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

11. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

12. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

13. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

14. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

15. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

16. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

17. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

18. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

19. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

20. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

21. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

22. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

23. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

24. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

25. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

26. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

27. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

28. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

29. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

30. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

31. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

32. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

33. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

34. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

35. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

36. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

37. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

38. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

39. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

40. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

41. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

42. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

43. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

44. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

45. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

46. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

47. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

48. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

49. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

50. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

51. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

52. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

53. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

54. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

55. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

56. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

57. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

58. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

59. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

60. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

61. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

62. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

63. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

64. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

65. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

66. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

67. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

68. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

69. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

70. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

71. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

72. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

73. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

74. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

75. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

76. Кожний має право на рівне життя, відповідний для здоров'я й добробуту його самого і його сім'ї, включаючи їжу, одяг, житло, медичну допомогу, освіту й інші.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЯ

ДІТРОИТ, МИШ.

Всі на українське жіноче віче!

Звертаємо увагу всього нашого громадянства, що в дні 2-го січня 1949 р. матимемо в нашому місті й в Гейтремі українські жіночі віча, а це в Українським Народнім Домі при Мартині й Мишиген в 2.30 години, а в Українській Хаті при Грейліг вул. в 6. години вечором. Уже пороблено всі заходи, щоб віча видали якнайкраще. На вічах промовлятиме п-ні Ірина Павлюковська, голова Об'єднаного Жіноцтва на еміграції, яка прибула до Америки як делегатка на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва. Близькі інформації будуть в оголошеннях „Свободи“. Надіємось, що всі українці та українки прибудуть на ці віча, щоб почути багато важних і цікавих справ.

За Пропагандний Комітет:

Анастасія Г. Біловус
і Марія Сливинська.

ПІТСФІЛД, МАСС.

3 панахиди на добрі ціни.

В день 21 листопада відправив місцевий священик о. М. Скородинський панахиду за поляглих борців в боротьбі за визволення України. Була гарна стрілецька могила, яку приготували п-ні К. Копичак, прикрашена березовим хрестом і обвішана дубовим листям. До могили прапори і вірні зі світом, що викликало святочне враження. Отець парох сказав при цьому відповідне до слова, по яким передано збірку, яка принесла \$36.10. Повинно бути більше, якби всі наші люди розуміли вагу таких збірок і приходили на такі свята громади. Прямо годі зрозуміти, чому люди не приходили в більшому числі, а свято було заповнене передше. Чи так вшануємо наших героїв? Чи так помагаємо нищити царство антихриста — Сталіна?

Зі збірки вислано \$10 на сиrotи до Стемфорду, а \$26.10 до ЗУАДКомітету.

А. Маланчук.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

Листопадові роковини.

В дні 14 листопада святкувала українська громада Сентралії листопадові роковини. Тому, що в місці нема хору, прийшов з допомогою „Бандурист“, церковний хор недалеко Шамокину, під управою п. І. Хомини.

Розпочав свято промовою проф. М. Козольський. Перший листопад треба розглядати на тлі історії України й її вікової боротьби за власну державність. Збройний чин листопадовий це віднова тієї боротьби, це пробудження порабощених, присланих грекоців і їх чинний виступ в ім'я високих

ідеалів. В ім'я тих ідеалів гинули князі вої в боротьбі зі степовиками, жертвували своє життя лицарі козащини, а сьогодні змагається на житті і смерть Українська Повстанча Армія.

Хор відспівав дуже вдатно цілу низку пісень, з них передовсім „Хор женців“ і „Молитву“ з Запорожця за Дунаєм, з глибоким чуттям. Гарно звучали також „Леонтовича“, „Через балку“ і „Щедрик“, Матюка „Крилець“, та бадьорий „Юнацький Марш“, скомпонований дріггентом хору. Окресом вечора були виступи солістів, в першу чергу п. І. Хомини, що відспівав кілька пісень своїм прекрасним баритоном, з широким скелею. Його інтерпретація пісень виходить зі серця. Дуже вдатно випав дует „Коли розлучаються двоє“, Лисенка, відспіваний п. Хоминим та його дружиною, що обдарована милозвучним ліричним сопраном. П. Е. Якович виступила зі сольо-співом „Цвітка дрібна“. Своім чистим, ніжним сопраном відспівала цю пісню з чуттям і зрозумінням. Акомпаніювала вміло п. Дж. Карпак. Вона виступила також з фортеп'яновим сольом.

Загалом треба сказати, що хор робить дуже добре враження: дисциплінований, поважний кількістю, зі зрівноваженими голосами. Дірігент знає своє діло. Стрі, білі бюзочки і чорні спіднички у жінок, білі сорочки і темні штани у мушкетерів, на правду краще виглядають, як часом ніби народні стрі, сорокати й нестилеві.

Старші громадяни Сентралії прийшли і вислухали з задоволенням рідної пісні. Їх серце ще бється українським ритмом. Натомість молоді майже не було. Вона мабуть себе вже загубила. П. українська душа

ОРАНГУТАН „СТУДІО“! Трирічний орангутан, що перебуває в Бронкс-парку в Нью-Йорку дістає в дарунок кілька механічних забавок. Як бачимо, вони збудили в ньому велике зацікавлення і він пильно розглядається в механізми одної зі забавок.

всихає, а іншої ще не має. Тому й ходить по заулах, ніби безпритомна.

М. Ко.

Чужиною

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

THE STORY of the UKRAINE
By CLARENCE A. MANNING
Assistant professor of Eastern European Languages
COLUMBIA UNIVERSITY
Published by Philosophical Library—New York
PRICE \$3.75
SVOBODA BOOKSTORE
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ті будуть колись пернесені до українського Пантеону...

Спомин Рогатого відбився так яскраво в уяві слухачів, що Мелася не витримала й сховавши обличчя на плечі Носенки зайшла тихим плачем. Були зворушені й інші, деякі жінки витирали сльози.

Поза ласкавим блакитно-зеленим морем, що виблискувало перед ними під промінням похилого над обрієм сонця і пестило їх легким свіжким подихом, повстав в їх уяві зимний простір північного моря без барв і життя, похмурі плаксі береги острова і сірі мури московської в'язниці на нім. І вони відчували, що образ поневоленої батьківщини та її ув'язнених синів перебуватиме всюди з ними і їх дітьми, буде кликати їх всюди до боротьби з гнобителями аж до остаточного визволення нації.

Наступного дня причалив пароплав, який мав перевезти їх на той бік океану. В портовій каплиці звичав автокефаль-

КОЛЯДИ

ЩЕДРІВКИ

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень страстних, воскресних і інших пісень церковних.
Ціна 85 центів.
Замовлення wraz з належністю слати до:

“Svoboda”
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1090. Крик перемоги.

Коли розлучений лев піднісся на задні ноги, щоб скопити, Тарзан зручно відхилився на один бік...

...і вхопивши льва за гриву, вискочив на нього як із дець.

Хижак перевернувся горілиць, щоб позбутися малпозові, однак Тарзан обняв льва могутніми ногами і раз-

у-раз калічив його своїм ножем.
Вкінці борючий лев вдав останній віддих, а нетри загомоніли окликом перемоги.

ний священник Носенка з Меласею і дві інші пари. А коли сонце підніслося знов над Генуєю, стояли Марко з Христею поруч з іншими, що з властивим італійським темпераментом виявляли свої чуття до відпливаючих з них хустками, то притискаючи їх до очей.

Христею стримувала сльози, що загрожували заслонити їй на хвилину корабель, який прямував повільно до виходу з порту поміж іншими суднами. Помітивши її зворушення Марко пригорнув її до себе кажучи: Не сумуй, Христею, вони вернутися, коли прийде для всіх нас кращий час. Перший розділ нашого спільного жит-

тя кінчився. По обіді ми вийдемо до Риму.

(Кінець).

ПОШУКУВАННЯ

АНАСТАСІЮ ІВАНЦЬО, з дому ДІТЧУК, пошукує тета КСЕНЯ МАРІЯ, з дому ДІТЧУК, або її доньки ЮСТІНІ. Мають перебувати в Нью-Йорку. Прошу з'ясувати у важній справі на адресу:

ANASTASIA EWANCO

104 Munson Ave., McKees Rocks, Pa.

Хто би знав з скитальців, або з Таборних управ де є Євген Борщук, літ 25, син Стефана роком з села Прошова, повн Тернопіль, котрого німі забрали на примусові роботи. Була на роботі поза табором в Австрії. Хай з'ясується на поштову адресу до його Теті то отримає нагороду з подякою. Mrs. Maria B. Malyk, 2762 N. Judson St., Phila. 32, Pa.

ВОЛОДИСЛАВ ШЕРЕМЕТА

з села Немеч, пошта Підкамін, повіт Броди, Зах. Україна, пошукує рідну сестру

МАРІЮ ШЕРЕМЕТА,

замужню за ДМИТРА САВКА.

Перебували до війни в Нью-Йорку або Ньюарку. Хто про неї знає, або вона сама, прошу написати до:

ATANAZY DUBYNA,

BEADLE, SASK., CANADA.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)

N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острів довгоочікуваний чоловік і жінку Шіпрі, X-Ray. Роздуться жалеємо без операції. Переважно жалеємо крові для супружних дозволяю. Офісові години: В будні 10-7 Р. М. В неділю 11-1 Р. П.

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ФОЛЬКЛОР

ПІД СОВЕТАМИ

(Українські Приповідки-Частівки)

Зібрав Гр. Сенько

Ціна 25 центів.

З цих приповідей кожний може переконатися, що думає український народ про комуністичний устрій в Союзі Радянських Союзів.

Замовлення wraz з належністю слати до:

“SVOBODA”

P. O. BOX 346,

JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАЦЯ

ПОТРЕБНО Гаваніперки з досвідом. Мусить добре обходитися з дітьми. Дуже добрий дім. Добра платня. Спати на місці, або деінде.

Пішіть: P.O. BOX 189 JERSEY CITY, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ПРОДАМ АБО ПРИЙМУ СІПЛЬНИКА

З огляду на стан здоров'я управителя, сейчас продам, або возьму до спільної збудови людину до пожиткової „Laundry“ business.

Голоситись до „Svoboda“ або телефонуйте Ru: 2-8959 між 7 і 8 годинно ввечері.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“

Мирош

Робітни

АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА

Декоратор

ЦЕРКОВ І ТЕАТРИВ.

Малює церкви, образи і

сценерії театральні.

Будує

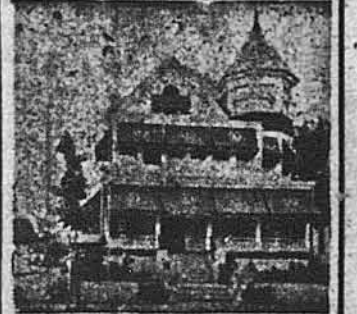
ІКОНОСТАСИ І ВІВТАРИ

Myrosh

3737 — 57th STREET

JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.

Telephone: HIlmore 8-8904

Comfortably air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE

NEWARK, N. J.

and IRVINGTON, N. J.

Ext. 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY